

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

LXX. An politica potestas sit bona, & licita Christianis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

Hinc corrunt obiecta prius.

H. LUTHERVS art. vlt. BRENTIVS in Confessi.
Wittenbergica c. de Vita Nefas ducunt MEND. CARB
Monachos; esseque ob id extra statum salutis.

SVADENT. 1. Quia exponunt se periculo mori-
endi fame.

2. Quia eleemosinæ debentur solum impotentibus
ad se alendos.

3. Quia diuina humanaque lex vetat voluntariam
mendicitatem. Ita & omnia damnati, hæretici in
meo *Antichristo* part. 2. q. 29.

4. Quia Christus, etsi pauper, non tamen mendica-
uit; ut Adæ successor in omni domino, licet obstante ei
lege civili.

5. Etsi mendicasset Christus, esset tamen opus ad-
mirandum, non imitandum; sicut ieiunium XL. dies
rurum.

6. Apostolorum vita, omnia relinquentium, erat
solum ad tempus instituta, & Dominus reuocauit,
L. c. 22. *Sed nunc, qui habet sacrum, tollat, similiter
& peram.*

7. Quia Apostoli ex iustitia victum à populo repe-
bant; Matth. 10. *Dignus est operarius mercede sua.*
I. c. 9. *Quis miratur stipendium suum & inquam?*

AUTOR. Vitam MENDICANTIVM
Religiosorum Pontifices, & generale
Concilium Lugdunense approbarunt,
vt lanciam; Et recedè. 1. Domini & A-
postolorum fundatam Exemplo, & Do-
ctrinâ. Vide in meo *Antichristo* part. 2.
quæst. 29. 2. Illustratam à Deo mira-
culis; præsertim per S. Dominicum &
S. Franciscum, qui ad instar Regulæ sibi
acceperunt caput 10. Matthæi: sequenti-
bus signis, ad innumeram infidelium
conuersionem.

DICO AD I. Psal. 36. *Iunior fui,
etenim senex, & non vidi iustum derelictum.
Spera in Domino, & fac bonitatem; & inha-
bita terram, & pascere in diuitiis eius.* Adeo
non periculum est de morte ex fame;
nec est tentatio contra Deum.

AD II. Debentur maximè propter
Christum pauperibus; inque Christi E-
uangelio laborantibus.

AD III. D. Thomas opusc. 19. I-

sto, *Non erit mendicus inter vos, mandatur
diuitibus liberalitas, ne quis egere fina-
tur. Deinde promittitur tanta vbertas,
per quam non erit mendicus.*

AD IV. Dominium illud origina-
le perit per iustè introductam rerum di-
uisionem: vnde carere eo voluit Domi-
nus. Nec tamen ex carentia domini,
sed amore solo Paupertatis, mendicus e-
rat: nec ditescere voluit, cum potuisset,
in Regem electus: quod fugit.

AD V. Est & imitandum; quò mi-
nus ad id miraculo opus; sicut nec ad
dierum XL. ieiunium.

AD VI. Si ad tempus; ergo licita
est in se vita mendica. Neque reuocauit
Christus, vt patet, I. Cor. 9. Sed ostendit,
in quanto sint timore futuri tempore
Passionis suæ. Nam qui dixit: *Nolite
possidere aurum*: ipse loculos habebat sub
fure custode iuda.

AD VII. Apostoli non ex debito
ministrabant spiritalia populo, sed ex
charitate, Christo quidem adhuc viuente;
ideo non ex iustitia quoque exigebat
sustentationem; sed ex æquitate & cha-
ritate.

IX. DE LAICIS.

QVÆSTIO LXX.

*An Politica Potestas sit bona, & licita
Christianis?*

DONATISTÆ Magistratum Autoritatem
omnino tollebant.

LIBERTINI nuperi, prætextu Christia-
næ Libertatis, idem inuenerunt primi.

ANABAPTISTÆ & TRINITARIJ in
Transyuania licet fateti cogantur, in Veteri

Gg Te-

Testamento Magistratum à Deo fuisse; Christianis tamen licitum esse negant, quin & displicere Deo: Ac proinde Christum Falsum habere in sua Ecclesia Reges, Principes: Christum verum nil tale pati posse.

SVADENT istis. 1. Quia, Christus & Apostoli vetant. Matth. 17. *Reges Gentium. &c. Ergo liberi sunt Filij. Luc. 22. Reges gentium dominantur eorum: Vos autem non sic. Rom. 13. Nemini quicquam debeatis, nisi ut in vicem diligatis. 1. Cor. 7. Pretio emi estis; nolite fieri serui hominum: 2. Cor. 8. Unus Dominus: Eph. Vna fides. &c.*

2. Quia, plerique abutuntur potentia: ut Nemrod, Pharao, Nebuchodonosor, Saul, Roboam.

3. Quia, Iudæis permissus fuit Magistratus ob imperfectionem, ut pueris: *Gal. 4. At nos Viri sumus perfecti, & vincti.*

4. Deus creavit hominem liberum; peccatum introduxit dominatum & subiectionem: At per Christum liberati sumus. Diciturque, *Dominamini piscibus; non hominibus.* Quia naturâ æquales sunt omnes.

AUTOR. Bonus, & licitus est Magistratus Christianis. 1. Sic Scriptura in *Antichristo part. 2. q. 30.* Nam licet Christianos subesse Ethnico; ergo magis subesse Christiano Magistratui: at subesse plus aduersatur Christianæ libertati; ergo magis etiam licet præesse Christianis.

2. Quia viri sancti gesserunt Magistratum, Melchised. Ioseph, Moyses, Iosue, &c. Regulus, *Ioan. 4. Paulus Proconsul, Act. 13.* Quod autem rara sint in Nouo Testamento exempla, fit, quia Christo regnum auspiciari placuit à pauperibus, *1. Cor. 1. Ne videretur Ecclesia creuisse ex humana potentia; quæ potius 300. annis oppressa creuit. Nec exempla malorum Principum esse pro-*

bant malum principari; cum & aliis in rebus mali abutantur bonis.

3. Natura humana socialem vitam requirit, ob mutua necessitatē: isthuc autem opus regimine est. Bruta sufficiunt sibi ipsis, per naturam sat instructa; at homo sit oportet homini Deus.

4. Quia politica potestas à Deo est in genere. &c. teste Scriptura in Antichristo: nam consequitur necessario ad naturam hominis; ergo est ab autore naturæ. Item in genere potestas pendet ex iure naturæ, non ex hominum consensu; nam debent ab aliquo regi, nisi peius malint. Est autem ea potestas immediate in multitudine iure diuino nam nullus in particulari præesse potest ex lege magis, quam alter. Cùmque nec multitudo præesse queat, ideo tenetur eam transferre in vnum, aut plures, eo pacto, qui placuerit: Et hinc existunt species regiminis Monarchia, Aristocrata, Democratia.

5. Quia status politicus fuisse quocumque in statu innocentia; cùm etiam tunc homo fuisse naturaliter animal civile & sociale: societas autem est multitudo ordinata. Vide *Bellarmin. libr. 3. de Legibus. cap. 7.*

DICO AD I. Christus non prohibuit principari. nam id solis dixit Apostolis, ne dominantur more sæcularium. Voluit tamen eos præesse; ideo ibidem ait: *Qui Præcessor est, sicut minister. Nondum igitur vetat dominandi, nõ ipsum Præsidere. Vnde iussit Matth. 22. Reddite, quæ sunt Cesaris, Cesari. Proinde, Rom. 13. Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas, nisi à Deo: quæ autem sunt à Deo, ordinata sunt. Itaque*

qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Non sine causa hac gladium portat.

AD II. Abusus rei est abutentium noxa, rei quæ bonitati nil adimit. Sic foret instituta à Christo potestas etiam Ecclesiastica etiam eliminanda; ut quæ multi sint abusi: item matrimonium. &c. Vnde, 1. Pet. 2. *Subditi estote omni tempore Dominis, non tantum bonis & modestis, sed etiam discoloris.*

AD III. Iudæis non ob imperfectiorem permissus est magistratus; sed ob ins diuinum, & naturale. &c.

AD IV. Quin ideo Deus fecit mulierem ex viro, & non creauit viros multos; ut ex vno omnes nati scirent esse ordinem debere & præfecturam, talia libertate arbitrii cuiusque. Peccatum verò induxit dominatum Coactionis, non Directionis; nam hic & in statu innocentie fuisset: Christus autem nos liberauit à seruitute peccati, non principatus.

Atque in istis sentiunt nobiscum Lutheri-Caluinistæ. Sicut & in hoc: Dominium & in impiis esse posse.

QVÆSTIO LXXI.

Potestas politica an possit condere leges in conscientia obligantes?

WALDENSES olim, & ANABAPTISTÆ hodie, negant licere Magistratui ciuiles condere leges: iudicia exercere: Punire improbos.

SVADENT istis. 1. Matth. 5. *Si quis voluerit oculos iudicio contendere, & tunicam tuam tollere, da ei & pallium.* 2. 1. Corinth. 6. *Delictum est in vobis, quod iudicia habetis inter vos. Cur non magis fraudem patimini? Quare non magis iniuriam accipitis?* 3. *Dicitur est antiquis, Matth. 5. oculus pro oculo.*

dentem pro dente: Ego autem dico vobis, Non resistere malo. Matth. 26. Omnes, qui acciperint gladium, gladio peribunt.

AUTOR. Christiano Magistratui licet condere leges. 1. Teste S. Scriptura, in meo *Antichristo* p. 2. q. 30. 2. Ratio. Quia ciuili vitæ, cum sit socialis, necessaria est directio & regula suarum actionum in consuetudine, commerciis, obedientia. &c. Natura verò cum solū generalia ostendat principia; sunt hominibus particularia ex iis deducenda ac proponenda. Nec sufficit lex Euangelii; ut quæ sit de diuinis; de humanis igitur humanas leges dare est hominis, à Deo cæteris præpositi. Vnde, *Legibus antiquis vestat Romani, Viriug.* 3. Libertas Christiana postulat leges ciuiles, quibus, post Deum, conseruetur à peccato, Libertati veræ contrario. Teste Scriptura in Antichristo. 4. Lex diuina non pugnat cum libertate Christiana; quia Adæ creato libero, lex data est, Genes. 2. *De ligno scientia boni & mali non comedes.* Ergo nec humana lex pugnat cum libertate: quia quoad obligationem diuinam & lex humana sunt æquales.

II. IUDICIA EXERCERE licet Christianis Principibus: Nil enim prodesse leges, nisi licita forent iudicia. At leges tolli nequeunt: ergo nec iudicia. Ps. 2. *Reges intelligite, qui iudicatis terram. Deut. 16. Iudices & Ministros constitues in omnibus portis, ut iudicent populum iusto iudicio.* 1. Corinth. 6. *Secularia iudicia si habueritis, contemebiles, qui sunt in Ecclesia, hos constituite ad iudicandum. Sic non est sapiens quisquam in vobis, qui iudicare possit fratrem suum?*

Gg 2 Dico